

ЕКСПЕРТНИЙ ВИСНОВОК
первинної акредитаційної експертизи підготовки бакалаврів
з напрямку підготовки 6.130102 «Соціальна робота»
у Сумському державному університеті

Відповідно до пункту 4 Положення про акредитацію вищих навчальних закладів і спеціальностей у вищих навчальних закладах та вищих професійних училищах, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 9 серпня 2001 р. № 978 «Про затвердження Положення про акредитацію вищих навчальних закладів і спеціальностей у вищих навчальних закладах та вищих професійних училищах», з метою проведення первинної акредитаційної експертизи підготовки бакалаврів з напрямку підготовки 6.130102 «Соціальна робота» у Сумському державному університеті та наказу Міністерства освіти і науки України від 16 травня 2019 р. № 604-л експертна комісія у складі:

Голова комісії: Шандрук Сергій Костянтинович – професор кафедри психології та соціальної роботи Тернопільського національного економічного університету, доктор психологічних наук, професор;

Член комісії: Балахтар Валентина Вікторівна – доцент кафедри педагогіки та соціальної роботи Чернівецького національного університету імені Юрія Федьковича, кандидат педагогічних наук, доцент

у період з 27 травня по 29 травня 2019 року розглянула подані матеріали та провела акредитаційну експертизу провадження освітньої діяльності Сумському державному університеті, пов'язану з підготовкою бакалаврів з напрямку підготовки 6.130102 «Соціальна робота», зокрема перевірено:

– достовірність інформації, поданої до Міністерства освіти і науки України закладом вищої освіти разом із заявою щодо первинної акредитації напрямку підготовки;

– фактичний стан кадрового, організаційного та навчально-методичного, матеріально-технічного та інформаційного забезпечення; якісні характеристики підготовки фахівців; перелік зауважень (приписів) органів, що здійснюють контроль за дотриманням ліцензійних умов, а також відомості про скарги юридичних і фізичних осіб щодо освітньої діяльності закладу вищої освіти за напрямом підготовки, що акредитується, за період підготовки (перепідготовки) фахівців, заходи щодо їх усунення та інформація про здійснення таких заходів; внутрішню систему забезпечення якості освітньої діяльності закладу вищої освіти та його відповідність установленим законодавством вимогам.

Голова експертної комісії _____ С. К. Шандрук

За результатами перевірки встановлено:

Загальні відомості

Експертна комісія ознайомилася з оригіналами основних установчих документів у Сумському державному університеті.

Сумський державний університет (надалі – СумДУ або Університет) – заклад вищої освіти, який здійснює підготовку молодших спеціалістів, бакалаврів і магістрів відповідно до відомостей про право здійснення освітньої діяльності станом на 24.04.2019 року.

Повна назва і адреса навчального закладу – Сумський державний університет Міністерства освіти і науки України; м. Суми, вул. Римського-Корсакова, 2, тел. (0542) 640-499, факс (0542) 334-058.

Університет функціонує на підставі:

- 1) Постанови Кабінету Міністрів України від 13 серпня 1993 р. № 646 про створення СумДУ на базі Сумського фізико-технологічного інституту;
- 2) Статуту Сумського державного університету, прийнятого загальними зборами трудового колективу, затвердженого Міністерством освіти і науки України 16.06.2015 р.;
- 3) Свідоцтва про державну реєстрацію юридичної особи А00 № 111909 від 13.02.1998 р.;
- 4) Виписки з Єдиного Державного реєстру юридичних осіб та фізичних осіб-підприємців (ЄДРЮФОП) від 14.07.2015 р. за № 20872614;
- 5) Довідки про внесення навчального закладу до Державного реєстру вищих навчальних закладів України від 21.08.2012 р. № 19-Д-189.

Університет започатковано у 1948 році як відокремлений структурний підрозділ інших ЗВО, в тому числі філії Харківського політехнічного інституту, на базі якої у 1990 році створено Сумський фізико-технологічний інститут, котрий у 1993 році був реорганізований у Сумський державний університет.

Очолює Сумський державний університет ректор – кандидат технічних наук, професор Васильєв Анатолій Васильович.

Нині у навчальному комплексі Університету навчається понад 14 тисяч осіб за різними формами навчання (освітні ступені молодшого спеціаліста, бакалавра та магістра) за 51 спеціальністю з 23 галузей знань. Здобувають освіту понад 1 400 іноземних студентів із майже 50 країн світу. В Університеті передбачена можливість безперервного англомовного навчання. На базі кафедри військової підготовки СумДУ здійснюється навчання за програмою підготовки офіцерів запасу для студентів закладів вищої освіти Сумської області та інших регіонів України.

Сумський державний університет – високорейтинговий заклад вищої освіти, який посідає лідерські позиції (1-7 місця) серед українських університетів за світовими рейтингами QS World University Rankings, Webometrics, U-Multirank, SCImago Institutions Rankings, UI GreenMetric та іншими. Університет входить до

Голова експертної комісії _____

С. К. Шандрук

каталогів кращих дослідницьких університетів світу від Шанхайського рейтингу (Academic Ranking of World Universities) та рейтингу Times Higher Education (THE).

За кількістю призових місць у Всеукраїнських конкурсах студентських наукових робіт Сумський державний університет має найвищий показник, а за кількістю призових місць у Всеукраїнських олімпіадах із навчальних дисциплін, напрямів підготовки, спеціальностей знаходиться у лідерах серед закладів вищої освіти України.

До складу української збірної на XXX літніх Олімпійських іграх у Лондоні увійшли три студенти і магістранти, а на XXII зимових Олімпійських іграх у Сочі – шість студентів і магістрантів СумДУ. На цих іграх вони здобули золоті медалі у естафетній гонці з біатлону, бронзові медалі у боксі та біатлонному спринті.

Університет є активним у міжнародному академічному та науковому співробітництві, постійним партнером у спільних проектах у рамках міжнародних грантових програм Європейського союзу (Tempus, Erasmus Mundus, Jean Monnet, Erasmus+, Horizon 2020), Програми розвитку ООН, Британської ради, Світового банку, двосторонніх наукових і дослідницьких проектах, грантах приватних фондів. Університет є членом 22 найбільш авторитетних академічних асоціацій та спільнот світу, здійснюється довгострокове співробітництво з більш ніж 220 партнерами з близько 50 країн світу. Щорічно реалізується понад 200 грантових проектів.

Відповідно до запиту ринку праці й місії та стратегії СумДУ передбачено набуття студентами напряму підготовки 6.130102 «Соціальна робота» загальних і професійних компетентностей, поглиблених теоретичних та практичних знань, умінь та розуміння у сфері соціальної роботи, що уможливить ефективно виконувати завдання інноваційного характеру певного рівня професійної діяльності, зорієнтовані на дослідження й розв'язання складних завдань стосовно сприяння соціальному розвитку, соціальній згуртованості, громадянській активізації, реалізації життєвих сил людей.

Напрямок підготовки 6.130102 «Соціальна робота» реалізується з урахуванням інноваційних методів змішаного навчання та елементів дуальної освіти на підґрунті міжнародних та українських теоретичних доробок та ефективних практик соціальної роботи.

Висновок: експертна комісія констатує, що оригінали усіх засновницьких документів, матеріали акредитаційного самоаналізу щодо акредитації напряму підготовки 6.130102 «Соціальна робота» у Сумському державному університеті відповідають Ліцензійним умовам провадження освітньої діяльності та Державним вимогам до акредитації.

Голова експертної комісії

С. К. Шандрюк

1. Відповідність Державним вимогам щодо якісних характеристик підготовки фахівців

Формування контингенту студентів здійснюється відповідно до «Правил прийому до Сумського державного університету», розроблених на підставі Умов прийому до вищих навчальних закладів України та згідно з ліцензованими обсягами підготовки здобувачів за спеціальністю «Соціальна робота» (30 осіб), за Переліком 2015 року.

Для реалізації профорієнтаційної роботи в Університеті діє мережа підготовчих курсів та профільних класів з підготовкою за інтегрованими навчальними планами, працює підготовче відділення для іноземних громадян, учнівська молодь залучається до наукової, спортивної та культурно-масової роботи в університеті.

Накопичений багаторічний досвід співробітництва із підприємствами та організаціями ефективно використовується ЗВО при формуванні змісту освіти. У СумДУ запроваджено новий інноваційний механізм формування та моніторингу освітніх програм за участі Експертних рад роботодавців за всіма бакалаврськими та магістерськими програмами.

Постійно здійснюється моніторинг потреби у випускниках даного напрямку підготовки в соціальних установах, службах та організаціях м. Суми і Сумської області. З урахуванням особливостей попиту у фахівцях розробляються теми кваліфікаційних робіт бакалавра.

Профорієнтаційна роз'яснювальна робота, що проводиться серед учнів закладів освіти, дає можливість орієнтувати до вступу в Університет добре підготовлених випускників закладів середньої освіти та ЗВО. Профорієнтаційна робота провадиться у ході районних та обласних олімпіад, зустрічей з учнями старших класів шкіл та коледжів. Традиційно у жовтні місяці проводиться день відкритих дверей факультету іноземної філології та соціальних комунікацій, у квітні – Університету, коли абітурієнти мають змогу докладно ознайомитися зі змістом підготовки зі спеціальності та умовами навчання.

Викладачі кафедри психології, політології та соціокультурних технологій здійснюють профорієнтацію школярів через проведення тематичних тренінгів, ділових ігор, дебатів, інтелектуальних змагань. Серед авторських методичних розробок кафедри: інтелектуальне змагання «Соціальна блуканина», настільна соціальна гра з протидії торгівлі людьми, інноваційна соціальна технологія «Дитяче свято у дворах багатоповерхівок» тощо.

У тому числі профорієнтаційні функції як для школярів, так і для студентів виконує започаткований кафедрою у 2017 році щорічний конкурс «Соціальній Оскар СумДУ», що проводиться восени до дня працівника соціальної сфери України. У конкурсі відзначаються кращі практики у соціальній сфері в номінаціях «Органи влади та місцеве самоврядування», «Громадські організації», «Бізнес», «ЗМІ».

Голова експертної комісії С. К. Шандрок

Із профорієнтаційною метою кафедра активно веде новинні стрічки на своєму офіційному сайті, в соціальних мережах Facebook та Instagram.

Показники контингенту студентів даного напрямку підготовки спеціальності за даними ЄДЕБО станом на 29.05.2019 р. наведено в табл. 1.

Таблиця 1

Контингент студентів
Сумського державного університету
з напрямку підготовки 6.130102 «Соціальна робота»
за даними ЄДЕБО станом на 29.05.2019 року

№ п/п	Форма навчання	Курси			
		1	2	3	4
1	Денна	–	–	–	12

Результати самоаналізу формування якісного складу студентів, профорієнтаційної роботи, планів прийому вказують на те, що набір студентів до Університету відповідає нормативним і законодавчим вимогам, потребам регіону.

Загалом показники формування контингенту здобувачів вищої освіти з напрямку підготовки 6.130102 «Соціальна робота» не перевищують ліцензованого обсягу. Це підтверджує доцільність акредитації підготовки бакалаврів із даного напрямку підготовки.

Для оцінювання якості підготовки бакалаврів з напрямку підготовки 6.130102 «Соціальна робота» у СумДУ безпосередньо на місці було проведено комплексні контрольні роботи для студентів 4 курсу з тих же дисциплін, що і при самоаналізі, але за вибіркоким принципом: «Соціологія», «Загальна та вікова психологія» та «Технології соціальної роботи зі змістовим модулем: Соціальний патронаж». ККР включали тестові завдання та теоретичні запитання. Зведені результати виконання ККР студентами з напрямку підготовки 6.130102 «Соціальна робота» при самоаналізі та акредитаційній експертизі відображено у аналітичній табл. 2. Зокрема відхилення від середнього балу за першим циклом складає 0,2 бала та за другим і третім циклами – 0,1 бала, що є в межах допустимого.

Вибірковий аналіз результатів захисту звітів практик здобувачів вищої освіти з напрямку підготовки 6.130102 «Соціальна робота» підтверджує те, що студенти показали достатній рівень практичної підготовки (абсолютна успішність захисту звітів склала 100,0%, якісна успішність – 62,5%, середній бал – 3,8), тому рівень практичної підготовки відповідає Державним вимогам до акредитації.

Проведений вибіркоким аналіз курсових робіт з дисципліни «Проектний менеджмент в соціальній роботі», «Основи психологічного тренінгу», «Технології соціальної роботи зі змістовим модулем: Соціальний патронаж» здобувачів вищої освіти з напрямку підготовки 6.130102 «Соціальна робота».

Голова експертної комісії С. К. Шандрук

**Зведена відомість
результатів комплексних контрольних робіт студентів
напряму підготовки б.130102 «Соціальна робота»
в Сумському державному університеті**

Назви дисциплін, за якими проводився контроль	Рік навчання		За результатами самоаналізу					Рік навчання					При проведенні акредитаційної експертизи						
	Усього студентів	Кількість студентів	Виконали роботу	Абсолютна успішність, %	Якісна успішність, %	Середній бал	Усього студентів	Кількість студентів	Виконали роботу	Абсолютна успішність, %	Якісна успішність, %	Середній бал	Усього студентів	Кількість студентів	Виконали роботу	Абсолютна успішність, %	Якісна успішність, %	Середній бал	Відхилення
1. Дисципліни циклу соціально-гуманітарної підготовки																			
Соціологія	4	12	12	100	50,0	3,8	4	12	100	50,0	3,6	100	12	100	100	50,0	3,6	0,2	0,2
Всього за циклом					50,0	3,8			100	50,0	3,8			100	100	50,0	3,6	0,2	0,2
2. Дисципліни фундаментальної, природничо-наукової та загально економічної підготовки																			
Загальна та вікова психологія	4	12	12	100	50,0	3,8	4	12	100	50,0	3,7	100	12	100	100	50,0	3,7	0,1	0,1
Всього за циклом					50,0	3,8			100	50,0	3,8			100	100	50,0	3,7	0,1	0,1
3. Дисципліни циклу професійної підготовки																			
Технології соціальної роботи зі змістовим модулем: Соціальний патронаж	4	12	12	100	50,0	3,6	4	12	100	50,0	3,5	100	12	100	100	50,0	3,5	0,1	0,1
Всього за циклом					50,0	3,6			100	50,0	3,6			100	100	50,0	3,5	0,1	0,1

Голова експертної комісії С. К. Шандрук

Результати виконання курсових робіт підтверджують те, що студенти продемонстрували достатній рівень теоретичних знань і вмінь (абсолютна успішність – 100,%, якість успішності – 60,4%, середній бал – 3,75), а отже рівень підготовки відповідає Державним вимогам до акредитації спеціальності.

Підсумкова атестація здобувачів вищої освіти з напрямку підготовки 6.130102 «Соціальна робота» передбачена у формі захисту кваліфікаційних робіт бакалавра та іспиту, які згідно із графіком освітнього процесу відбудуться у червні 2019 року.

Висновок: експертна комісія констатує, що контингент здобувачів вищої освіти з напрямку підготовки 6.130102 «Соціальна робота» в Сумському державному університеті формується через налагоджену профорієнтаційну роботу, не перевищує ліцензованого обсягу, а якісні характеристики підготовки бакалаврів відповідають Державним вимогам до акредитації.

2. Опис внутрішньої системи забезпечення якості освіти

Внутрішньоуніверситетська програма забезпечення якості освіти в Університеті регламентується Положення про внутрішню систему забезпечення якості освітньої діяльності в Сумському державному університеті, затвердженим вченою радою і ректором Університету. Дана система забезпечення якості вищої освіти, крім моніторингу багатьох кількісних показників, спрямована на підтримку системи цінностей, традицій, норм (як загальноуніверситетського рівня, так і субрівнів академічних підрозділів – інститутів, факультетів, кафедр), які й визначають ефективність функціонування Університету.

Опис внутрішньої системи забезпечення якості освітньої діяльності в СумДУ та його структурних підрозділів містить: аналіз результативності науково-дослідної роботи в закладі вищої освіти та використання її здобутків в освітньому процесі; використання локальної системи управління якістю та стандартів закладу вищої освіти; схему функціонування внутрішньої системи забезпечення якості та розподіл відповідальності між структурними підрозділами та посадовими особами; результативність системи забезпечення якості, її моніторинг та вдосконалення.

Висновок: експертна комісія вважає, що якість внутрішньої системи забезпечення освітньої діяльності в Сумському державному університеті відповідає Ліцензійним умовам провадження освітньої діяльності закладів освіти та Державним вимогам до акредитації.

3. Перелік зауважень (приписів) та заходи щодо їх усунення

За період підготовки бакалаврів з напрямку підготовки 6.130102 «Соціальна робота», з 2015 по 2019 роки порушень в організації і проведенні освітнього процесу не виявлено. З боку юридичних і фізичних осіб претензії щодо освітньої діяльності Сумського державного університету із підготовки бакалаврів за заявленим до акредитації напрямом підготовки не надходили.

4. Організаційне та навчально-методичне забезпечення освітнього процесу

Організація освітнього процесу в Сумському державному університеті здійснюється відповідно до вимог нормативних та інструктивних документів Міністерства освіти і науки України.

Концептуальні засади освітнього процесу реалізовані в базових навчальних планах стосовно переліку та змісту навчальних дисциплін, переліку кваліфікаційних знань і умінь бакалавра, розподілу навчального часу у кредитах ЄКТС. Навчальний план підготовки бакалаврів за напрямом підготовки 6.130102 «Соціальна робота» затверджений в установленому порядку та відповідає за сукупністю вимог обов'язковому змісту та ступеню підготовки.

Організаційне та методичне забезпечення освітнього процесу з усіх навчальних дисциплін, передбачених навчальним планом бакалавра, регламентовано робочими програмами. Робочі програми містять виклад конкретного змісту навчальних дисциплін, послідовність, організаційні форми вивчення, порядок оцінювання результатів навчання, рекомендовану літературу, інформаційні ресурси в Інтернеті. Робочі програми дисциплін щорічно переглядаються, корегуються, та затверджуються у встановленому порядку.

Експертна комісія встановила наявність робочого навчального плану, графіку навчального процесу, розкладу занять, розроблених робочих програм, які містять мету і завдання курсу, перелік знань і умінь, тематичний план, зміст курсу з темами, теми практичних, семінарських занять, регламент самостійної роботи студентів, перелік контрольних запитань, критерії оцінювання, перелік рекомендованої літератури, електронних інформаційних ресурсів, які оформлені та затверджені згідно з встановленими вимогами.

Досвід професійної діяльності студенти набувають у процесі проходження практик, які проводяться згідно програми практики на провідних підприємствах, в установах та організаціях регіону. Рекомендації замовників кадрів враховуються випусковою кафедрою при визначенні тематики кваліфікаційних робіт бакалаврів.

На I та III курсах згідно з навчальним планом для студентів проводиться виробнича практика. Виробнича практика продовжується 2 та 4 тижні відповідно і має за мету закріплення та розширення теоретичних знань.

На IV курсі студенти проходять переддипломну практику протягом 4 тижні. Під час практики студенти вивчають організаційну структуру підприємств та організацій, відділів, їх функціональне призначення, правові засади діяльності, досліджують конкретні соціальні випадки та відповідні соціальні технології, долучаються до проведення заходів, напрацьовують матеріал для кваліфікаційних робіт. Після проходження практики студенти готують звіт та захищають його.

Якість навчання студентів контролюється випусковою кафедрою шляхом поточних контрольних заходів, захистів курсових робіт, виконання домашніх завдань, проведення семестрових атестаційних заходів, перевірки залишкових знань при проведенні контрольних зрізів рівня підготовки, а також шляхом опитування студентів два рази на рік про якість забезпечення освітнього процесу. Якість підготовки бакалавра оцінюється за результатами виконання і захисту

Голова експертної комісії С. К. Шандрок

кваліфікаційних робіт бакалавра. Усі ці роботи студентів перевіряються на плагіат та розміщуються в інституційному репозитарії СумДУ.

Державна атестація здійснюється у формі державної атестації (іспиту) та захисту кваліфікаційних робіт бакалаврів.

Організована тісна взаємодія випускової кафедри психології, політології та соціокультурних технологій з іншими кафедрами, які забезпечують викладання дисциплін навчального плану з циклу загальної підготовки. Кафедрами передбачений механізм оновлення змісту програм відповідно до змін законодавчої бази, науково-технічних досягнень, змін потреб ринку праці.

Висновок: експертна комісія констатує, що організаційне та навчально-методичне забезпечення підготовки бакалаврів з напрямку підготовки 6.130102 «Соціальна робота» в Сумському державному університеті повністю відповідає Ліцензійним умовам провадження освітньої діяльності та Державним вимогам до акредитації.

5. Кадрове забезпечення освітнього процесу

Кадровий потенціал Сумського державного університету дозволяє провадити підготовку здобувачів вищої освіти на достатньо високому рівні.

Безпосередньо в базовому ЗВО освітній процес забезпечують 878 штатних науково-педагогічних працівників (з яких 86% мають вчені звання та наукові ступені – 124 докторів наук, професорів та 629 кандидатів наук, доцентів). Серед академічного складу СумДУ – академіки та член-кореспонденти НАН України, державних галузевих академій, а також закордонних та міжнародних академій, лауреати державних, міжнародних та зарубіжних нагород, відзнак та премій, почесні професори (доктори) зарубіжних університетів.

Активно здійснюється підготовка наукових та науково-педагогічних кадрів. За останні три роки співробітниками СумДУ захищено 29 докторських та 194 кандидатських дисертацій.

Серед штатного академічного складу університету понад 200 осіб мають 5 та більше публікацій, які обліковуються базами Scopus та (або) Web of Science Core Collection. Станом на жовтень 2018 року за публікаціями, які обліковуються базою даних Scopus, індекс Гірша університету становив 34 (понад 2 тисячі публікацій та більше 10,5 тисяч їх цитувань), а за публікаціями, які обліковуються наукометричною базою Web of Science індекс Гірша СумДУ становив 34 (кількість публікацій – понад 1,6 тисячі, а їх цитувань – близько 9,5 тисячі). Університет традиційно займає високі позиції серед українських вишів та наукових установ у наукометричних ранжуваннях за показниками публікаційної активності, якості публікацій та інтенсивності їх цитувань у Google Scholar, Scopus, та Web of Science.

Задля активізації діяльності викладачів щодо забезпечення якості вищої освіти та освітньої діяльності, поширення кращого досвіду, додаткової мотивації науково-педагогічних працівників в університеті запроваджено ряд конкурсів, у тому числі конкурс педагогічних інновацій, конкурс з застосування власних

Голова експертної комісії _____ С. К. Шандрук

мобільних пристроїв у навчальному процесі, експеримент з апробації моделей змішаного навчання, конкурс «Кращий викладач очима студентів» та інші. Учасниками та переможцями цих конкурсів та експерименту є викладачі кафедри психології, політології та соціокультурних технологій: Н.Д. Світайло, О.В. Купенко, А.М. Костенко, С.М. Король, Н.С. Назаров, Ю.В. Панченко.

Підготовку бакалаврів за напрямом підготовки 6.130102 «Соціальна робота» доручено кафедрі психології, політології та соціокультурних технологій факультету іноземної філології та соціальних комунікацій.

Завідувач кафедри психології, політології та соціокультурних технологій – доцент, кандидат філософських наук Світайло Ніна Дмитрівна. Професорсько-викладацький склад кафедри становить 19 викладачів, з них 3 (16%) – доктори наук, професори, 13 (68 %) – кандидати наук, з них 8 – доценти. 16 викладачів кафедри (84 %) мають більше 10 років педагогічного стажу.

У підготовці бакалаврів задіяні науково-педагогічні працівники, які мають стаж науково-педагогічної діяльності понад два роки та рівень професійної та наукової активності, який засвідчується виконанням не менше чотирьох видів та результатів, перелічених у пункті 30 Ліцензійних умов. Регулярно та своєчасно проводиться підвищення кваліфікації викладачів у відповідності зі складеними та затвердженими планами. За останні п'ять років усі викладачі кафедри підвищили свою кваліфікацію шляхом стажування в інших ЗВО, підприємствах, організаціях та проходження курсів підвищення кваліфікації.

На кафедрі психології, політології та соціокультурних технологій проводиться планова підготовка науково-педагогічних кадрів. Хід виконання наукової тематики та дисертаційних робіт регулярно заслуховується та обговорюється на засіданнях кафедри, вченої ради факультету іноземної філології та соціальних комунікацій та наукової ради університету. Тематика дисертаційних робіт актуальна і відповідає профілю кафедри. За останні п'ять років на кафедрі захищено 4 (Король С.М., Савельєва Ю.М., Колісник Л.О., Назаров М.С.) кандидатських та 1 докторська дисертації (Лебідь А.Є). На даний час в аспірантурі інших ЗВО навчаються 2 співробітниці кафедри: в очній аспірантурі Київського національного університету імені Тараса Шевченка – викладач-стажист Борисова А.В. (соціальна робота), в аспірантурі Київського національного педагогічного університету ім. М.П. Драгоманова – фахівець Гендерного ресурсного центру Чернякова А.А. (психологія). В докторантурі Київського національного педагогічного університету ім. М.П. Драгоманова навчається доцент Опанасюк В.В. Наукова робота дає перспективи для кадрового росту і розширення викладацького складу.

Склад групи забезпечення із напряму підготовки 6.130102 «Соціальна робота» сформовано із трьох науково-педагогічних працівників, які працюють в Університеті за основним місцем роботи та мають відповідну кваліфікацію. Частка тих, хто має науковий ступінь або вчене звання складає 100%, а частка тих, хто має науковий ступінь доктора наук або вчене звання професора складає 33 %.

Експертна комісія перевірила книгу наказів з кадрових питань (особового складу) та основної діяльності, оригінали трудових книжок, дипломи про вищу

Голова експертної комісії С. К. Шандрук

освіту, атестати доцентів, професорів, дипломи кандидатів наук, докторів наук та свідоцтва про підвищення кваліфікації. Зауважень немає.

Викладачі випускової кафедри працюють над виконанням наукового договору «Дослідження шляхів вдосконалення структури та рівня зайнятості населення працездатних територій Сумської області», що реалізується за рахунок коштів державного бюджету, отриманих від Європейського Союзу в рамках програми «Розвиток людського капіталу» (науковий керівник – кандидат філософських наук, доцент Світайло Н.Д.).

Всі викладачі кафедри залучені до виконання наукових тем другої половини дня: «Міждисциплінарні дослідження аспектів розвитку сучасного суспільства» (№ держреєстрації 0116U007770, керівник доктор філософських наук, доцент Лебідь А.Є.); «Ціннісні, соціальні, гендерні та правові основи формування політики протидії дискримінації і насильству в суспільстві» (реєстраційний № 0119Y000205, керівник доктор філософських наук, доцент Бойко О.П.).

Кафедра брала участь у реалізації спільного з громадською організацією «Ліга соціальних працівників Сумщини» проекту за підтримки Міжнародної організації міграції, спрямованого на протидію торгівлі людьми, а також проекту Жіночого консорціуму України по підвищенню фінансової грамотності жінок. Були надані соціально-педагогічні консультації учасникам АТО, членам їх родин, внутрішньо переміщеним особам.

Висновок: експертна комісія констатує, що кількісні та якісні показники кадрового забезпечення підготовки бакалаврів з напрямку підготовки 6.130102 «Соціальна робота» в Сумському державному університеті відповідають Ліцензійним умовам провадження освітньої діяльності та Державним вимогам до акредитації.

6. Матеріально-технічне забезпечення

Університет повністю забезпечений матеріально-технічною базою для якісного здійснення освітньої діяльності. СумДУ має на своєму балансі належно обладнані навчальні корпуси, інформаційно-бібліотечний корпус, конгрес-центр, 8 власних гуртожитків та гуртожиток-готель, університетську клініку, 5 окремих спорткомплексів, більше 20 об'єктів громадського харчування, позаміський спортивно-оздоровчий центр, інфраструктуру забезпечення культурно-мистецького розвитку, а також споруди та відповідну інфраструктуру наукового, адміністративно-господарського, побутового, рекреаційного та виробничого призначення.

Заняття здійснюються у 63 лекційних аудиторіях (від 40 до 192 посадкових місць), 178 аудиторіях для групових занять, 102 навчальних лабораторіях, 78 класах комп'ютерного навчання, 30 спортивних та тренувальних залах, а також у 2 плавальних басейнах та реабілітаційному басейні, на 2 обладнаних стадіонах та на 10 спортивних майданчиках.

Постійно збільшується аудиторний фонд із креативним простором, створюються навчально-тренувальні центри та приміщення «вільного»

Голова експертної комісії _____ *Шандрук* С. К. Шандрук

перебування та самостійної роботи студентів у позанавчальний час. Створюються умови всеохоплюючого «простору інтернаціоналізації», а саме – оформлення кампусів, інформаційні стенди, двомовні покажчики (українською та англійською мовами) тощо.

Для доступності до навчальних приміщень для осіб з інвалідністю та інших маломобільних груп населення створені відповідні умови, зокрема безперешкодний доступ до будівель, навчальних аудиторій та іншої інфраструктури відповідно до встановлених вимог.

Площа навчальних приміщень для проведення освітнього процесу в СумДУ на одиницю фактичного контингенту здобувачів вищої освіти у 2018/2019 навчальному році становить 3,1 кв.метра на одного здобувача (без урахування змінності занять).

Аудиторії та лабораторії університету обладнані аудіовізуальною апаратурою, необхідним обладнанням та устаткуванням для здійснення освітнього процесу. Забезпеченість навчальних аудиторій мультимедійним обладнанням складає 49% при нормі Ліцензійних умов не менше 30%.

Випускова кафедра психології, політології та соціокультурних технологій розташована у науково-навчальному корпусі «Н», і на 100% забезпечена спеціалізованими аудиторіями, залами та кабінетами для освітнього процесу та наукової діяльності.

Безпосередньо освітній процес за напрямом підготовки 6.130102 «Соціальна робота» здійснюється у 11 спеціалізованих навчальних аудиторіях. Кафедра має 4 обладнані мультимедійні аудиторії, а також 2 комп'ютерні класи, які використовуються для загальних навчальних потреб.

Університет використовує 9 власних гуртожитків (у тому числі гуртожиток-готель) і забезпечує місцями у гуртожитках усіх студентів, що потребують їх. Житлова площа на одного студента у гуртожитках становить 7,2 кв.м., що повністю відповідає вимогам СНіП та ДБН України.

Комплекс громадського харчування базового закладу вищої освіти має потужність близько 1,3 тисячі місць. Кількість відвідувачів з урахуванням змінності занять на одне місце у власних їдальнях та буфетах становить 4,9, що відповідає нормативам ДБН В.2.2-3:2018 «Будинки і споруди. Заклади освіти».

Студенти та співробітники мають широкі можливості для організації дозвілля та розвитку мистецьких здібностей у галузі вокального, музичного, хореографічного, театрального, кіно- та фотомистецтва, літератури. Наявні актові зали, конференц-зали, мистецькі студії та території арт-простору Сумського державного університету дають можливість проводити не лише усі необхідні масові заходи, але і забезпечувати численні заходи регіонального та місцевого рівнів. Працюють гуртки, клуби та творчі студії з культурно-мистецької роботи.

В університеті створена потужна база для розвитку фізкультури і спорту. Функціонують понад 40 спортивних споруд, на базі яких можуть одночасно займатись понад 5 тисяч осіб. Діють сучасний легкоатлетичний манеж, який має статус центру олімпійської підготовки, 2 плавальні басейни, лижна та водно-веслувальна бази, стадіони та обладнані спортмайданчики, тенісні корти, стрілецькі тири та майданчики для стрільби, шейпінг-центр, фітнес-центри,

Голова експертної комісії _____ С. К. Шандрук

обладнані спортивні, тренажерні та тренувальні зали. Фізичною культурою за розкладом аудиторних занять студенти займаються за 14 видами спорту. У позанавчальний час діють спортивні секції з 36 видів спорту. Для осіб з особливими потребами проводяться заняття з адаптивної лікувально-фізичної культури у спеціалізованих залах, у тому числі залах кінезотерапії та фізичної реабілітації.

Діють позаміський спортивно-оздоровчий центр, на базі якого влітку працює дитячий оздоровчий центр, університетська клініка зі спеціалізованим реабілітаційним басейном, томографічним центром, фізіотерапевтичним та іншими відділеннями, а також медичний пункт з необхідними спеціалізованими кабінетами.

Студенти напряму підготовки 6.130102 «Соціальна робота» мають додаткові можливості професійного зростання під час практики в таких структурних підрозділах університету, як спортивно-оздоровчому центрі «Універ» та Центрі підтримки сім'ї «Студентська лелека».

Висновок: експертна комісія вважає, що матеріально-технічна база для підготовки бакалаврів з напряму підготовки 6.130102 «Соціальна робота» в Сумському державному університеті відповідає Ліцензійним умовам провадження освітньої діяльності та Державним вимогам до акредитації.

7. Інформаційне забезпечення

СумДУ характеризується високим рівнем інформаційної діяльності, що, у тому числі, підтверджується позиціонуванням у групі лідерів української вищої освіти за визначенням міжнародних рейтингів Webometrics World University Rankings та UniRank University Ranking. В університеті створена єдина інтегрована інформаційна система, котра формує сучасне науково-освітнє середовище. Зокрема, діють такі сервіси, як особисті електронні кабінети викладачів та здобувачів вищої освіти.

В університеті добре налагоджена система бібліотечно-інформаційного забезпечення. До усіх складових бібліотечно-інформаційної системи навчально-наукового комплексу університету доступ здійснюється за єдиним читачьким квитком. До послуг читачів 49 бібліотек та бібліотечних пунктів, більшість з яких мають читальні зали, в тому числі обладнані автоматизованими робочими місцями для роботи з матеріалами електронної бібліотеки, електронного репозитарію університету та навчально-науковими інформаційними базами даних. Загальна кількість читальних залів базового закладу вищої освіти становить 21 одиницю сумарною потужністю 906 посадкових місць.

Єдиний бібліотечний фонд становить 3,1 млн. примірників з 401 тис. найменувань. Щорічно до фонду бібліотеки надходить понад 29 тис. примірників з 31 тис. найменувань. Передплачується 186 назв періодичних видань. Вітчизняні та зарубіжні періодичні видання з відповідної галузі знань, які є в бібліотеці університету та читальних залах відповідають вимогам даної спеціальності.

Експертна комісія пересвідчилася, що забезпечення освітнього процесу навчально-методичною літературою відповідає Ліцензійним умовам провадження освітньої діяльності. Значну частину навчально-методичної літератури складають навчальні посібники, монографії, конспекти лекцій, які розроблені викладачами кафедри, фахові періодичні видання загальною кількістю 10 найменувань при нормативу 4. Так, за останні п'ять років викладачами випускової кафедри видано 4 монографії, 14 посібників, 3 конспекта лекцій, 7 наукових публікацій у періодичному виданні, яке включено до наукометричних баз, зокрема Scopus або Web of Science Core Collection, рекомендованих МОН. Рівень забезпеченості навчальною, навчально-методичною, довідковою літературою дисциплін навчального плану складає 100 %.

В університеті діє власна видавничо-поліграфічна база (працюють друкарня, редакційно-видавничий відділ, редакції періодичних видань університету). Послугами видавництва користуються усі структурні підрозділи університету та сторонні замовники друкованої продукції.

Система електронного навчання університету забезпечує доступ до матеріалів українською, англійською та російською мовами з майже 400 повнофункціональних курсів, розроблено понад 1,8 тис. віртуальних тренажерів та інтерактивних демонстрацій, більше 155 тис. тестових завдань, близько 800 відеоматеріалів та інших складових e-learning. Діє платформа «MiX» для використання технологій електронного навчання для студентів денної та заочної форм підготовки.

Електронний репозитарій СумДУ, який містить понад 65 тисяч документів, є національним лідером та входить до Топ-350 світового рейтингу Ranking Web of Repositories (за останні 5 років - понад 14 млн. завантажень документів користувачами зі 159 країн світу). Він виконує місію накопичення, систематизації, зберігання, довготривалого відкритого доступу та поширення у світовому науковому середовищі інтелектуальних надбань професорсько-викладацького складу університету.

Політика відкритого доступу реалізується через веб-систему СумДУ, інформаційна модель якої складається з понад 250 сайтів з актуальним контентом, у тому числі англійською, німецькою, французькою та іншими мовами світу та 7 інформаційними сервісами. Щодня її ресурси використовують близько 2 тисяч унікальних користувачів, 20% яких – з інших країн.

Високий рівень прозорості та публічності інформації забезпечується через її регулярне оприлюднення та оновлення, а також через об'єктивність кількісних та якісних характеристик діяльності СумДУ, відкритість доступу до інформаційних ресурсів, у тому числі освітніх.

Висновок: експертна комісія констатує, що рівень інформаційного забезпечення підготовки бакалаврів з напрямку підготовки 6.130102 «Соціальна робота» в Сумському державному університеті відповідає Ліцензійним умовам провадження освітньої діяльності та Державним вимогам до акредитації.

8. Результати попередньої експертизи акредитаційних матеріалів

За результатами попередньої експертизи поданих акредитаційних матеріалів було рекомендовано звернути увагу на таке: за напрямом підготовки 6.130102 «Соціальна робота» не виконується пункт 42 Ліцензійних умов щодо кількості здобувачів вищої освіти – не менше 50 % відповідного ліцензованого обсягу.

Експертна комісія встановила, що контингент за напрямом підготовки 6.130102 «Соціальна робота» на випусковому курсі становить 12 осіб. Цей контингент був сформований у 2015 році шляхом прийому на основі повної загальної середньої освіти. З 2016 року прийом, як на основі повної загальної середньої освіти, так і на основі диплома молодшого спеціаліста, здійснювався за відповідною спеціальністю Переліку 2015 року (231 «Соціальна робота»). У зв'язку з цим у 2019 році на випусковому курсі сумарно навчаються 25 осіб (12 осіб за напрямом підготовки 6.130102 «Соціальна робота» та 13 осіб за спеціальністю 231 «Соціальна робота»), що становить 84 % від ліцензованого обсягу напряму підготовки 6.130102 «Соціальна робота» та спеціальністю 231 «Соціальна робота», що відповідає діючим Ліцензійним умовам.

ЗАГАЛЬНІ ВИСНОВКИ І ПРОПОЗИЦІЇ

На підставі поданих матеріалів для проведення акредитаційної експертизи та перевірки результатів освітньої діяльності на місці експертна комісія дійшла висновку, що кадрове, організаційне та навчально-методичне, матеріально-технічне, інформаційне забезпечення; якість підготовки фахівців, внутрішня система забезпечення якості підготовки бакалаврів з напряму підготовки 6.130102 «Соціальна робота» в Сумському державному університеті відповідають установленим вимогам і дозволяють забезпечити державну гарантію якості освіти.

СумДУ має достатній науково-педагогічний потенціал та сучасну навчально-наукову базу для підготовки бакалаврів з напряму підготовки 6.130102 «Соціальна робота».

Підготовку здобувачів вищої освіти за напрямом підготовки 6.130102 «Соціальна робота» забезпечують відповідні кафедри, котрі мають сформований науково-педагогічний колектив, який за кількісними та якісними показниками відповідає Ліцензійним умовам провадження освітньої діяльності та Державним вимогам до акредитації.

Рівень організаційного та навчально-методичного забезпечення відповідає сучасності та потребам освітнього процесу, забезпечує якісне навчання студентів; навчально-методична література, фахові періодичні видання наявні в достатній кількості та є всі умови для їх оперативного та ефективного використання здобувачами вищої освіти.

Матеріально-технічне та інформаційне забезпечення підготовки бакалаврів з напряму підготовки 6.130102 «Соціальна робота» в Сумському державному університеті відповідають Ліцензійним умовам провадження освітньої діяльності та Державним вимогам до акредитації.

У СумДУ створено всі необхідні умови для якісної підготовки бакалаврів з напрямку підготовки 6.130102 «Соціальна робота», розроблено внутрішню систему забезпечення якості освітньої діяльності.

У регіоні наявний значний попит на фахівців соціальної сфери, який зумовлений потребою і можливістю їхнього працевлаштування в суб'єктах господарювання державного та комунального підпорядкування, а саме: закладах освіти Сумської області та суміжних із нею областей, центрах надання соціальних послуг населенню, обласних та районних центрах практичної психології і соціальної роботи, соціальних служб, та в інших установах й організаціях.

Комісія вважає за необхідне висловити також побажання, які не впливають на загальне позитивне рішення щодо акредитації напрямку підготовки 6.130102 «Соціальна робота», водночас дозволять поліпшити якість підготовки фахівців:

1) посилити роботу професорсько-викладацького складу випускової кафедри стосовно публікаційної активності у виданнях, що входять до наукометричних баз;

2) продовжувати роботу над удосконаленням електронних навчально-методичних комплексів дисциплін навчального плану підготовки бакалаврів з напрямку підготовки 6.130102 «Соціальна робота».

Загальний висновок: на підставі вказаного вище експертна комісія МОН України зробила висновок про спроможність Сумського державного університету здійснювати підготовку бакалаврів з напрямку підготовки 6.130102 «Соціальна робота».

Голова експертної комісії:

доктор психологічних наук, професор,
професор кафедри психології
та соціальної роботи Тернопільського
національного економічного університету

С. К. Шандрук

Член експертної комісії:

кандидат педагогічних наук, доцент,
доцент кафедри педагогіки та соціальної роботи
Чернівецького національного університету
імені Юрія Федьковича

В. В. Балахтар

29 травня 2019 року

«З експертними висновками ознайомлений»

Ректор Сумського державного університету,
кандидат технічних наук, професор

А. В. Васильєв

Голова експертної комісії

С. К. Шандрук

**Порівняльна таблиця виконання вимог
Ліцензійних умов провадження освітньої діяльності, пов'язаної з
підготовкою бакалаврів з напрямку підготовки 6.130102 «Соціальна робота»
в Сумському державному університеті**

Найменування показника (нормативу)	Вимоги до значення показника (нормативу)		
	Значення показника (нормативу)	Фактичне значення показника	Відхилення фактичного значення показника від нормативного
КАДРОВІ ВИМОГИ			
щодо забезпечення провадження освітньої діяльності у сфері вищої освіти			
1. Науково-педагогічні та наукові працівники, які здійснюють освітній процес і мають стаж науково-педагогічної діяльності понад два роки та рівень наукової та професійної активності, який засвідчується виконанням не менше чотирьох видів та результатів з перелічених у пункті 30 Ліцензійних умов (мінімальний відсоток кадрового складу)	100	100	–
2. Склад групи забезпечення (мінімальний відсоток від загальної кількості членів групи забезпечення):			
1) які мають науковий ступінь та/або вчене звання	50	100	+50

2) які мають науковий ступінь доктора наук та/або вчене звання професора	10	33,3	+23,3
3. Кількість членів групи забезпечення (максимальна кількість здобувачів вищої освіти всіх рівнів, курсів та форм навчання з відповідної спеціальності на одного члена)	(30)	не передбачено	-
4. Наявність трудових договорів (контрактів) з усіма науково-педагогічними працівниками та/або наказів про прийняття їх на роботу	+	+	-
ТЕХНОЛОГІЧНІ ВИМОГИ щодо забезпечення провадження освітньої діяльності у сфері вищої освіти			
1. Забезпеченість приміщеннями для проведення освітнього процесу (кв. метрів на одного здобувача освіти з урахуванням не більше трьох змін навчання, але не менше 2000 кв. метрів для закладу освіти)	2,4	3,1	+0,7
2. Забезпеченість комп'ютерними робочими місцями, лабораторіями, полігонами, обладнанням, устаткуванням, необхідними для виконання освітніх програм	+	+	-

Голова експертної комісії

С. К. Шандрук

3. Забезпеченість мультимедійним обладнанням (мінімальний відсоток кількості аудиторій)	30	49	+19
4. Забезпеченість вітчизняними та закордонними фаховими періодичними виданнями відповідного або спорідненого профілю у бібліотеці закладу освіти, в тому числі в електронному вигляді (мінімальна кількість найменувань)	4	10	+6
5. Наявність доступу до баз даних періодичних наукових видань англійською мовою відповідного або спорідненого профілю (допускається спільне користування базами кількома закладами освіти)	+	+	-
6. Наявність офіційного веб-сайту закладу освіти, на якому розміщена основна інформація про його діяльність (структура, ліцензії та сертифікати про акредитацію, освітня/освітньо-наукова/видавнича/атестаційна (наукових кадрів) діяльність, зразки документів про освіту, умови для доступності осіб з інвалідністю та інших мало мобільних груп	+	+	-

населення до приміщень, навчальні та наукові структурні підрозділи та їх склад, перелік навчальних дисциплін, правила прийому, контактна інформація)			
7. Наявність соціально-побутової інфраструктури:			
1) бібліотеки, у тому числі читального залу;	+	+	-
2) медичного пункту	+	+	-
3) пунктів харчування;	+	+	-
4) актового чи концертного зали;	+	+	-
5) спортивного залу;	+	+	-
6) стадіону та/або спортивних майданчиків.	+	+	-
8. Наявність навчально-методичного забезпечення:			-
1) освітньої програми	+	+	-
2) навчального плану	+	+	-
3) робочих програм з усіх навчальних дисциплін навчального плану	+	+	-
4) програм з усіх видів практичної підготовки	+	+	-
5) методичних матеріалів для проведення підсумкової атестації здобувачів вищої освіти	+	+	-

Голова експертної комісії

С. К. Шандрук

ОРГАНІЗАЦІЙНІ ВИМОГИ щодо провадження освітньої діяльності у сфері вищої освіти			
1. Подання в електронному вигляді відомостей про кадрове та матеріально-технічне забезпечення закладу освіти до ЄДЕБО	+	+	-

Голова експертної комісії:

доктор психологічних наук, професор,
професор кафедри психології
та соціальної роботи Тернопільського
національного економічного університету

 С. К. Шандрук

Член експертної комісії:

кандидат педагогічних наук, доцент,
доцент кафедри педагогіки та соціальної роботи
Чернівецького національного університету
імені Юрія Федьковича

 В. В. Балахтар

29 травня 2019 року

«З експертними висновками ознайомлений»

Ректор Сумського державного університету,
кандидат технічних наук, професор

А. В. Васильєв

Порівняльна таблиця
дотримання Державних вимог до акредитації
підготовки бакалаврів з напрямку підготовки 6.130102 «Соціальна робота»
в Сумському державному університеті

Найменування показника (нормативу)	Значення показника (нормативу)	Фактичне значення показника	Відхилення фактичного значення показника від нормативного
---------------------------------------	--------------------------------------	-----------------------------------	---

Якісні характеристики підготовки фахівців			
1. Умови забезпечення державної гарантії якості вищої освіти			
1.1. Виконання навчального плану за показниками: перелік навчальних дисциплін, години, форми контролю, %	100	100	-
1.2 Підвищення кваліфікації викладачів постійного складу за останні 5 років, %	100	100	-
1.3. Чисельність науково-педагогічних (педагогічних) працівників, що обслуговують спеціальність і працюють у навчальному закладі за основним місцем роботи, які займаються вдосконаленням навчально-методичного забезпечення, науковими дослідженнями, підготовкою підручників та навчальних посібників, %	100	100	-
2. Результати освітньої діяльності (рівень підготовки фахівців), не менше %			
2.1. Рівень знань студентів із загальної підготовки:			
2.1.1. Успішно виконані контрольні завдання, %	90	100	+10
2.1.2. Якісно виконані контрольні завдання (оцінки «5» і «4»), %	50	50	
2.2. Рівень знань студентів з природничо-наукової (фундаментальної) підготовки:			

Голова експертної комісії

С. К. Шандрюк

2.2.1. Успішно виконані контрольні завдання, %	90	100	+10
2.2.2. Якісно виконані контрольні завдання (оцінки «5» і «4»), %	50	50	
2.3. Рівень знань студентів із професійної підготовки:			
2.3.1. Успішно виконані контрольні завдання, %	90	100	+10
2.3.2. Якісно виконані контрольні завдання (оцінки «5» і «4»), %	50	50	
3. Організація наукової роботи			
3.1. Наявність у структурі навчального закладу наукових підрозділів	-	+	+
3.2. Участь студентів у науковій роботі (наукова робота на кафедрах та в лабораторіях, участь в наукових конференціях, конкурсах, виставках, профільних олімпіадах тощо)	-	+	+

Голова експертної комісії:

доктор психологічних наук, професор,
професор кафедри психології
та соціальної роботи Тернопільського
національного економічного університету

 С. К. Шандрюк

Член експертної комісії:

кандидат педагогічних наук, доцент,
доцент кафедри педагогіки та соціальної роботи
Чернівецького національного університету
імені Юрія Федьковича

 В. В. Балахтар

29 травня 2019 року

«З експертними висновками ознайомлений»

Ректор Сумського державного університету,
кандидат технічних наук, професор

А. В. Васильєв

Голова експертної комісії

С. К. Шандрюк